

เล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับพิธีบวชพระสงฆ์

คุณพ่อเซบาสเตียน ไชยเดช

เนื่องจากวันที่ 15 พฤษภาคม ที่จะถึงนี้ ซึ่งเป็นวันสมโภชพระจิตเจ้า จะมีพิธีบวชน้องของเรา 3 คนเป็นพระสงฆ์ ผมจึงขอแบ่งปันเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับพิธีบวชพระสงฆ์ลงในสงฆ์สัมพันธ์ฉบับนี้

โครงสร้างของพิธีบวชพระสงฆ์

1. การนำเสนอผู้รับเลือกให้รับศีลบวชต่อพระสังฆราชให้บวชเขาเป็นพระสงฆ์
2. บทเทศน์ของพระสังฆราชเตือนใจชุมชนคริสตชนและผู้รับเลือกให้บวชเป็นพระสงฆ์เกี่ยวกับหน้าที่พระสงฆ์
3. การแสดงความสมัครใจของผู้รับเลือกและคำสัญญาว่าจะเชื่อฟังพระสังฆราช สมณะ ประมุขของตน
4. คำภาวนาของที่ชุมนุม (บทรำวิงวอนนักบุญทั้งหลาย)
5. การปกมือและบทภาวนาถวายผู้รับศีลบวชอย่างสง่า (prayer of consecration)¹
6. พิธีกรรมอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของพระสงฆ์ ได้แก่ การมอบอาภรณ์ในพิธีมิสซาให้พระสงฆ์ใหม่ และพระสงฆ์รุ่นพี่จัดสโตลาและสวมกาซูลาให้แก่ผู้รับศีลบวช การเจิมฝ่ามือของผู้รับศีลบวชด้วยน้ำมันคริสมา และการมอบถ้วยกาลิกส์ที่มีเหล้าองุ่นปนน้ำและจานรองที่มีแผ่นปังให้แก่ผู้รับศีลบวช
7. การมอบสันติสุข

1. การนำเสนอผู้รับเลือกให้รับศีลบวชต่อพระสังฆราชให้บวชเขาเป็นพระสงฆ์

ผู้ที่รับศีลบวชแต่งตั้งตัวชุดสังฆานุกร (อัลบา รัตประคต และสโตลาเฉียง) ถูกเรียกชื่อที่ละคน แต่ละคนตอบว่า “อยู่ครับ” (Adsum) และเดินเข้าไปยืนเบื้องหน้าพระสังฆราช พระสงฆ์ผู้ใหญ่ในสังฆมณฑล ที่พระสังฆราชกำหนดไว้เพื่อการนี้ จะขอให้พระสังฆราช บวชผู้สมัครรับศีลบวช

พระสังฆราชจะถามถึงความเหมาะสมของผู้ที่จะรับศีลบวช

พระสงฆ์ผู้ใหญ่ท่านนั้นจะตอบว่า “หลังจากได้สอบถามสัตบุรุษคริสตัง และจาก

ความเห็นของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องแล้ว ขอรับรองว่าเขาเป็นผู้เหมาะสม” หมายความว่าผู้สมัครรับศีลบวชได้รับการยอมรับจากกลุ่มคริสตชน และได้รับการเตรียมตัวอย่างดีจากผู้ใหญ่ที่ดูแล และเห็นว่าเขาเหมาะสมจะรับศีลบวช (เป็นการสะท้อนธรรมเนียมประเพณีของคริสตชนในสมัยโบราณที่กลุ่มคริสตชนเป็นผู้เลือกผู้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์ หรืออย่างน้อยผู้ที่จะรับศีลบวชต้องได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มคริสตชน)

¹ ที่ไม่แปลว่า “บทภาวนาอภิเษก” เพราะจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 คำว่า “อภิเษก” หมายถึง แต่งตั้ง โดยการทำพิธีรดน้ำ เช่น พิธีขึ้นเสวยราชย์ของพระเจ้าแผ่นดิน

พระสังฆราชจะเลือกผู้สมัครรับศีลบวชให้รับหน้าที่พระสงฆ์โดยกล่าวว่า “**เดชะพระเจ้า และเดชะพระเยซูคริสตเจ้า พระผู้ไถ่ทรงช่วยเหลือ** เราขอเลือกลูกของเราเหล่านี้ เข้ารับหน้าที่เป็นพระสงฆ์” คำพูดนี้ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า**ศีลบวชเป็นการเลือกสรรจากพระเจ้า โดยมีพระสังฆราชเป็นผู้แทนของพระองค์** (ที่จริงแล้วเราทุกคนเป็นคนบาป ไม่มีใครที่เหมาะสมที่จะรับใช้พระองค์ในหน้าที่สงฆ์ แต่เป็นเพราะพระเมตตาของพระเจ้าที่ได้ทรงเลือกเรา และแน่นอนเป็นความสมัครใจและตั้งใจจริงของผู้ที่จะรับศีลบวช ที่จะพยายามปฏิบัติหน้าที่สงฆ์ของตนอย่างดี อาศัยความช่วยเหลือจากพระเจ้าและคำภาวนาของพี่น้องคริสตชน) สัตบุรุษจะแสดงการตอบรับการเลือกของพระสังฆราชโดยกล่าวว่า “ขอขอบพระคุณพระเจ้า” หรือด้วยการแสดงออกอื่น ๆ ตามประเพณีท้องถิ่น เช่น การปรบมือ ฯลฯ

2. บทเทศน์ของพระสังฆราชเตือนใจขุมหมุ่คริสตชนและผู้รับเลือกให้บวชเป็นพระสงฆ์เกี่ยวกับหน้าที่พระสงฆ์

บทเทศน์นี้สะท้อนคำสอนเรื่อง “พระสงฆ์ในหน้าที่เกี่ยวกับพระคริสตเจ้า, เกี่ยวกับพระสังฆราช เกี่ยวกับสภาสงฆ์ และเกี่ยวกับประชากรคริสตัง ” ใน “**ธรรมนูญด้านพระธรรม** กล่าวถึงพระศาสนจักร” (Lumen Gentium ข้อ 28)

คำสอนโดยสรุปในบทเทศน์ของพระสังฆราช คือ โดยอาศัยศีลล้างบาปสัตบุรุษทุกคนเป็นราชสมณตระกูลในองค์พระเยซูเจ้า (1ปต 2 :9; วว 1 :6; 5:10) อย่างไรก็ตามพระคริสตเจ้าผู้เป็นมหาสมณะได้ทรงเลือกบรรดาศิษย์ให้ปฏิบัติหน้าที่สงฆ์เพื่อสัตบุรุษ

เช่นเดียวกับที่พระบิดาทรงส่งพระเยซูเจ้ามายังโลก พระองค์ก็ทรงส่งอัครสาวกไปในโลกเพื่อสืบต่องานของพระองค์ พระสังฆราชคือผู้สืบตำแหน่งจากอัครสาวกและสืบต่องานที่พระคริสตเจ้าทรงมอบหมายให้ท่าน และพระสงฆ์เป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและเป็นผู้ร่วมงานเดียวกันนี้ มีส่วนร่วมเป็นหนึ่งเดียวในหน้าที่สมณะของพระสังฆราช

แบบฉบับของพระสงฆ์ คือ พระเยซูเจ้า ผู้ทรงสอน อภิบาล และบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ พระสงฆ์มีหน้าที่สอน (ประกาศก) เน้นที่การสอนด้วยวาจาและชีวิต “**จงเอาใจใส่เชื่อสิ่งที่ลูกอ่าน สอนสิ่งที่ลูกเชื่อ และดำเนินชีวิตตามสิ่งที่ลูกสอนนั้นเถิด**”

พระสงฆ์มีหน้าที่บันดาลความศักดิ์สิทธิ์ (พระสงฆ์) กล่าวถึงหน้าที่การถวายมิสซาและการประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ รวมทั้งหน้าที่ของพระสงฆ์ในการสวดภาวนาเพื่อทุกคน “**ทั้งวันจงถวายคำสรรเสริญแด่พระเจ้า ขอบพระคุณ และสวดภาวนา มิใช่เพื่อประชากรของพระเจ้าเท่านั้น แต่สำหรับมนุษย์ทั่วโลกด้วย**” พระสงฆ์ทำหน้าที่นี้ด้วยจิตตารมณ์แห่งความรักและรับใช้เหมือนกับพระเยซูเจ้า “**จงทำหน้าที่ของพระคริสตเจ้า สงฆ์ผู้ยิ่งใหญ่ด้วยใจรักแท้จริงและยินดีเสมอ มิใช่หาผลประโยชน์ใส่ตน แต่หาผลประโยชน์ของพระคริสตเจ้าเท่านั้น**”

พระสงฆ์มีหน้าที่อภิบาล (กษัตริย์) เน้นถึงการ ร่วมงานกับพระสังฆราชและอยู่ใต้อำนาจของพระสังฆราช รวมทั้งการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวให้เกิดขึ้นในหมู่สัตบุรุษ โดยยึดเอา

แบบอย่างของพระเยซูเจ้า “พระองค์ไม่ได้เสด็จมาเพื่อให้ผู้อื่นรับใช้พระองค์ แต่เพื่อทรงรับใช้ผู้อื่น เพื่อทรงตามหาคนบาปและช่วยให้รอดพ้น”

3. การแสดงความสมัครใจของผู้รับเลือกและคำสัญญาว่าจะเชื่อฟังพระสังฆราช สมณะ ประมุขของตน

การแสดงความสมัครใจของผู้รับศีลบวชโดยตอบคำถามของพระสังฆราช เป็นการแสดงความพร้อมของเขาที่จะรับงานหน้าที่พระสงฆ์ในฐานะผู้อภิบาล ผู้บันทาลความศักดิ์สิทธิ์ และผู้สอน นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงความสมัครใจของเขาที่จะมอบถวายตนแด่พระเจ้า โดยมีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับพระเยซูเจ้าพระสงฆ์ผู้สูงสุดเพื่อความรอดพ้นของมนุษยชาติ

จากนั้นผู้รับศีลบวชก้าวเข้าไปหาพระสังฆราช กุ๊กเขาวางมือในอุ้งมือพระสังฆราช สัญญาว่าจะเคารพและเชื่อฟังท่านและผู้สืบตำแหน่งต่อจากท่าน (กริยาอาการนี้เคยเป็นการแสดงออกของขุนนางในประเทศเยอรมันสมัยโบราณ เวลาที่ได้รับพระราชทานที่ดินจากกษัตริย์ ขุนนางผู้นั้นจะวางมือของตนในอุ้งมือของกษัตริย์ เป็นการแสดงว่าเขายอมอยู่ใต้อำนาจ และเป็นพันธมิตรกับกษัตริย์)

4. คำภาวนาของที่ชุมนุม (บทร่ำวิงวอนนักบุญทั้งหลาย)

ศีลบวชเป็นพระพรของพระเจ้า ดังนั้นเมื่อพระสังฆราชเชิญชวนทุกคนที่มาร่วมในพิธีให้ภาวนาขอพระพรของพระเจ้าเพื่อผู้ที่รับศีลบวช ทุกคนจะคุกเข่าลง ผู้รับศีลบวชจะนอนราบลงไปกับพื้น และทุกคนจะภาวนาบทร่ำวิงวอนนักบุญทั้งหลาย (สามารถเพิ่มชื่อนักบุญองค์อุปถัมภ์ของท้องถิ่นนั้นเข้าไปในบทร่ำวิงวอนฯได้)

การคุกเข่าของทุกคนที่มาร่วมพิธีเป็นอาภักดิ์ที่ให้ความหมายถึงการวอนขอพระพรจากพระเจ้า

การที่ผู้ได้รับเลือกให้รับศีลบวชนอนราบลงให้ความหมายถึงการวอนขอพระพรจากพระเจ้าอย่างลึกซึ้ง และในขณะเดียวกันยังสื่อความหมายว่า ในความเป็นมนุษย์ผู้ต่ำต้อยและอ่อนแอ เขาไม่เหมาะสมที่จะรับหน้าที่พระสงฆ์ แต่การนี้เป็นไปได้อาศัยความช่วยเหลือของพระเจ้าและคำภาวนาของพี่น้องคริสตชน

5. การปกมือและบทภาวนาถวายผู้รับศีลบวชอย่างสง่า (prayer of consecration)

ขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนสำคัญของพิธีบวชพระสงฆ์ ผู้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์เข้ามาคุกเข่าต่อหน้าพระสังฆราช พระสังฆราชปกมือเหนือศีรษะโดยไม่กล่าวอะไร ต่อจากนั้นพระสงฆ์ผู้ร่วมพิธีทุกคน สวม สโตลา ปกมือเหนือศีรษะผู้รับศีลบวชโดยไม่กล่าวอะไร ปกมือเสร็จแล้ว พระสงฆ์ยืนเป็นวงกลมล้อมรอบ พร้อมกับพระสังฆราช จนจบบท ถวายผู้รับศีลบวชอย่างสง่า ขณะผู้รับศีลบวชคุกเข่าอยู่ พระสังฆราชผายมือ ภาวนาบทถวายผู้รับศีลบวชอย่างสง่า อาการนี้แสดงว่าพระสงฆ์ใหม่ที่ได้รับการบวชนี้ถูกรับเข้ามาเป็นพี่น้องในหมู่คณะสงฆ์

การปกมือของพระสังฆราชและพระสงฆ์ เป็นการแสดงกิริยาที่มีกล่าวถึงในพระคัมภีร์ เพื่อวอนขอพระจิตเจ้าลงมายังผู้รับศีลบวช ให้ประทานพระพรในการทำหน้าที่สงฆ์ของเขา แต่

พิธีกรรมก็แสดงออกด้วยว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ประกอบศีลบวชคือพระสังฆราช ดังนั้นพระสังฆราชแต่ผู้เดียวเท่านั้นที่ภาวนาทถวายผู้รับศีลบวชอย่างสง่า

6. พิธีกรรมซึ่งอธิบาย เกี่ยวกับหน้าที่ของพระสงฆ์

การมอบอาภรณ์ในพิธีมิสซาให้พระสงฆ์ใหม่ และการที่พระสงฆ์รุ่นพี่ท่านหนึ่งช่วยจัดสโตลาให้ (เป็นแบบของพระสงฆ์) และสวมกาซูลาแก่ผู้รับศีลบวช **อาภรณ์ในพิธีมิสซา** หมายถึงหน้าที่หลักของพระสงฆ์ คือ การถวายบูชามิสซาเพื่อประชาสัตบุรุษ สโตลา หมายถึงหน้าที่ในความรับผิดชอบของพระสงฆ์ที่จะรับใช้สัตบุรุษตามแบบฉบับของพระเยซูเจ้า และยังสะท้อนพระวาจาของพระองค์ที่ว่า “เพราะว่าแอกของเราอ่อนนุ่มและภาระที่เราให้ท่านแบกก็เบา” (มธ 11:30) ส่วนกาซูลาเป็นเสื้อที่พระสงฆ์สวมเพื่อเป็นประธานในพิธีมิสซา (นักพิธีกรรมตั้งแต่สมัยกลางถึงศตวรรษที่ 13 นำโดย Rabanus Maurus ได้ให้ความหมายของเสื้อนี้ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักเมตตา ซึ่งครอบคลุมคุณธรรมทุกอย่าง มีศักดิ์ศรี มีเกียรติเหนือสิ่งอื่นใด เพราะเสื้อนี้คลุมทับเสื้อ และเครื่องหมายอื่น ๆ ทุกชิ้นไว้)

การเจิมด้วยน้ำมันที่มาจากพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม แสดงว่าคนหนึ่งได้รับเลือกสรรจากพระเจ้าเพื่อหน้าที่ศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ ดังนั้นการที่พระสังฆราชเจิมฝ่ามือของผู้รับศีลบวชด้วยน้ำมันคริสมาจึงให้ความหมายว่า พระเจ้าทรงแต่งตั้งพระสงฆ์เพื่อหน้าที่ศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ และมีมือของพระสงฆ์ได้รับการเตรียมให้ปฏิบัติหน้าที่ศักดิ์สิทธิ์ และสัมผัสภาชนะศักดิ์สิทธิ์ เช่น การถวายมิสซา การอวยพร ฯลฯ คำภาวนาของพระสังฆราชในขณะที่เจมน้ำมันคริสมาที่ฝ่ามือของผู้รับศีลบวช “ขอพระเยซูคริสตเจ้า ซึ่งพระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพได้ทรงเจิมด้วยพระจิตเจ้าจงคุ้มครองลูก เพื่อช่วยทำให้ประชากรคริสตังเป็นคนศักดิ์สิทธิ์ และเพื่อถวายบูชามิสซาแด่พระเจ้า” ให้ความหมายที่สมบูรณ์ของพิธีกรรมนี้

การมอบถ้วยกาลิกซ์ที่มีเหล้าองุ่นปนน้ำและจานรองที่มีแผ่นปังให้แก่ผู้รับศีลบวช ให้ความหมายว่าพิธีมิสซาเป็นหัวใจและมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตสงฆ์ ในฐานะที่เขาเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์นี้ และในขณะที่เดียวกันเขาต้องดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับพิธีกรรมที่เขาประกอบ ดังบทภาวนาที่พระสังฆราชภาวนาขณะที่มอบกาลิกซ์และจานรองแผ่นปังให้ผู้รับศีลบวช “จงรับของถวายของประชากรศักดิ์สิทธิ์ เพื่อถวายแด่พระเจ้า จงสำนึกสิ่งซึ่งลูกกระทำ จงเจริญชีวิตให้สมกับสิ่งที่ลูกจะปฏิบัติ และจงประพฤติตนให้สอดคล้องกับพระคริสตเจ้า ผู้ทรงถวายองค์บนไม้กางเขน”

7. การมอบสันติสุข

พิธีบวชพระสงฆ์จบลงโดยพระสังฆราชมอบสันติสุขแก่ผู้รับศีลบวช ต่อจากนั้นพระสงฆ์ใหม่ร่วมถวายมิสซากับพระสังฆราช

ศูนย์ฝึกอบรมงานอภิบาล “บ้านผู้หว่าน”

6 พฤษภาคม 2005

ขอบคุณคุณพ่อทศไนย์ คมกฤส ที่ช่วยตรวจสำนวนภาษา และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ศัพท์ทางเทววิทยา